

Χ Α Ι Ρ Ε Τ Ι Σ Μ Ο Σ

τοῦ Ἀχιλλέως Γ. Χαλδαιάκη,
Καθηγητοῦ Βυζαντινῆς Μουσικολογίας καὶ Ψαλτικῆς Τέχνης
– Κοσμήτορος Φιλοσοφικῆς Σχολῆς ΕΚΠΑ

Ἰδιαίτερη τιμὴ περιποιεῖ στὸν ὑποφαινόμενο ἢ δυνατότητα νὰ χαιρετίζει τὴν ἔκδοση τοῦ ἀνά χεῖρας πονήματος τοῦ φιλότατου συναδέλφου Μιχαὴλ Στρομπάκη, μονίμου ἐπικούρου καθηγητοῦ Ἱστορικῆς Βυζαντινῆς Μουσικολογίας τῆς Πατριαρχικῆς Ἀνωτάτης Ἐκκλησιαστικῆς Ἀκαδημίας Κρήτης, μιὰν ἔκδοση ἐντεταγμένη στὴ λαμπρὴ σειρὰ δημοσιευμάτων τῆς Δημόσιας Κεντρικῆς Ἱστορικῆς Βιβλιοθήκης Χίου “Κοραῆς”.

Ἀποτελεῖ εὐτύχημα γιὰ τὴν ἡμεδαπὴ καὶ τὴ διεθνῆ βυζαντινομουσικολογικὴ κοινότητα ἡ ὀλοκλήρωση τῆς ἀναλυτικῆς περιγραφῆς τῶν χειρογράφων τῆς ψαλτικῆς τέχνης τῶν ἀποκειμένων στὴν περίφημη γιὰ τὴν ἐν γένει μουσικὴ παράδοσή της νῆσο Χίο, μάλιστα δὲ κόποις καὶ μερίμνη γηγενοῦς ἐρευνητοῦ· στὸν παρόντα, πρῶτο, τόμο παρουσιάζονται τὰ θησαυρισμένα στὴ μνημονευθεῖσα Δημόσια Κεντρικὴ Ἱστορικὴ Βιβλιοθήκη Χίου “Κοραῆς” μουσικὰ χειρόγραφα, ἐνῶ ἡ ἐποπτικὴ γνώση γιὰ τὰ συνολικὰ εὕρισκόμενα στὴ Χίο ὁμόλογα χειρόγραφα ἀναμένεται νὰ ἐπισφραγιστεῖ καὶ ἀπὸ δεύτερο τόμο, ὅπου θὰ περιγράφεται ἀνάλογο πρωτογενὲς ὑλικὸ ἀποκείμενο σὲ μοναστήρια, ἐνορίες καὶ ἰδιωτικὲς βιβλιοθῆκες τοῦ νησιοῦ.

Περὶ τὴν καταλογογράφηση μουσικῶν χειρογράφων πολλοί, πολλαχοῦ καὶ παλαιότεν, διέτριψαν· ἀναμφίβολα, ὅμως, ἰδιαίτερη μεθοδολογικὴ τακτικὴ διμορφώθη ἀπὸ τὴς –ὁμοχρόνως ἐκδοθεῖσες– σχετικὲς προτάσεις τοῦ Γρηγορίου Θ. Στάθη, τοῦ καὶ ἡμετέρου διδασκάλου καὶ νῦν ὁμοτίμου καθηγητοῦ τοῦ ΕΚΠΑ, καὶ τοῦ Μανόλη Κ. Χατζηγιακουμῆ, περιωνύμου φιλόλογου καὶ ὀτρηροῦ μελετητοῦ τῆς ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς τοῦ ἑλληνισμοῦ· οἱ μεθοδολογικὲς προτάσεις ἐκατέρων ἐφαρμόστηκαν κατὰ κόρον, ἀπὸ ἱκανοὺς ὡς σήμερα ἐρευνητές, δραστηριοποιούμενους στὸ πεδίο τῆς καταλογογράφησης μουσικῶν χειρογράφων.

Στὸν παρόντα κατάλογο, ὥστόσο, ὁ Μιχαὴλ Στρουμπάκης φαίνεται σαφῶς νὰ ἀκολουθεῖ μιὰν ἐν πολλοῖς καινότροπη μεθοδολογία καταλογογράφησης, συμπληρωτικῶς ἀρθρωθεῖσα βάσει κριτικῆς συνεκτίμησης τῶν ἤδη κατατεθειμένων ἀναλόγων, μιὰ μεθοδολογία διὰ τῆς ὁποίας προτείνει, ἐπιπλέον, ὀρισμένες οἰονεὶ καινοφανεῖς τακτικὲς προσέγγισης, ἀνάλυσης καὶ ἀποτίμησης αὐτῶν τῶν ἀνυπέβλητων πρωτογενῶν βυζαντινομουσικολογικῶν πηγῶν, τῶν χειρογράφων τῆς ψαλτικῆς τέχνης. Οἱ ἐν λόγῳ μεθοδολογικὲς προτάσεις ἐστιάζονται τόσο σὲ καθεαυτὴν τὴν περιγραφή ὅσο –κυρίως– καὶ στὴ δομὴ καταγραφῆς τῶν κωδικολογικῶν στοιχείων τῶν χειρογράφων, ἐνῶ ἰδιαίτερα χρήσιμα ἀποδεικνύονται καὶ τὰ ἐπιτασσόμενα στὴν ἔκδοση ποικίλα εὐρετήρια (κωδικογράφων, μελουργῶν, ποιητῶν, ἀρχῶν [incipit] τῶν ὕμνων, κυρίων ὀνομάτων, τοπωνυμίων καὶ χειρογράφων), ὅπου μὲ πλησμονὴ ἀναστοχαστικῆς διάθεσης ἀξιοποιοῦνται ὅλα τὰ πολυσχιδῆ δεδομένα ποὺ ἀναδεικνύονται ἀπὸ τὸ ἐν προκειμένῳ ἀποδελτιούμενο πρωτογενὲς ὑλικό. Ἡ ὅποια πρωτοτυπία κομίζεται μὲ τὶς παραπάνω τακτικὲς ἀπομένει νὰ ἀποτιμηθεῖ, προϊόντος τοῦ χρόνου, ἀπὸ τὴν ἡμεδαπὴ καὶ τὴ διεθνῆ βυζαντινομουσικολογικὴ κοινότητα.

Ὁ ὑποφαινόμενος, συνδεδεμένος ἔκπαλαι, μέσῳ φιλικῶν δεσμῶν ἀκαδημαϊκῆς σύμπλευσης καὶ καλλιτεχνικῆς σύμπραξης, μὲ τὸν φιλοπονήσαντα τὸν ἀνά χειρας κατάλογο, σπεύδει ἐκ προοιμίου νὰ ἐκφράσει τὴν εὐαρέσκειά του γιὰ τὴν αἴσια ὀλοκλήρωση καὶ τὴν ἄρτια ἔκδοση τοῦ πονήματος.

Ἴδού, λοιπόν, ὧ ἐντευζόμενοι, βιβλίον “καλὸν λίαν”. “ἀνέγνωτε οὖν πάντες καὶ ἔγνωτε” ...